

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення __ сесії Гатненської
сільської ради VIII скликання
від _____ 2024 № _____

**ПРОГРАМА
РОЗВИТКУ І ФУНКЦІОНУВАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
У ГАТНЕНСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ
на 2024-2027 р. р.**

1. Паспорт Програми розвитку і функціонування української мови у Гатненській територіальній громаді на 2024-2027 роки (далі – Програма)

1.	Ініціатор розроблення Програми	Управління освіти Гатненської сільської ради
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа про схвалення проекту Програми	Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.03.2024 року № 243-р «Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року», Програма розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя у Київській області на 2023-2025 роки, затверджена рішенням Київської обласної ради від 07.12.2023 року № 758-22-VIII
3.	Розробник Програми	Управління освіти Гатненської сільської ради
4.	Виконавці Програми	Управління освіти Гатненської сільської ради; заклади освіти Гатненської громади; відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради, Загальний відділ організаційної та кадрової роботи Гатненської сільської ради та інші відділи та структурні підрозділи Гатненської сільської ради
5.	Відповідальні за виконання Програми	Управління освіти Гатненської сільської ради, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради,
6.	Термін реалізації Програми	2024-2027 роки
7.	Джерела фінансування заходів Програми	Місцевий бюджет; інші джерела, не заборонені чинним законодавством України

2. Загальні положення

Програма є однією із програм освітньо-культурного розвитку громади, розроблена на виконання вимог ст.10 Конституції України, Декларації про державний суверенітет України, Європейської культурної конвенції, законів України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про місцеве самоврядування в Україні», Концепції державної мовної політики, схваленої Указом Президента України від 15.02.2010 № 161/2010.

Програма визначає основні напрямки, пріоритети, завдання розвитку української мови у Гатненській громаді на 2024-2027 роки.

Сучасна мовна ситуація в Україні є результатом наполегливого, планомірного та систематичного тиску проти української мови, ідентичності та державності. Різні імперські режими протягом останніх чотирьох сторіч послідовно проводили політику обмежень, переслідувань, заборон української мови, культури, а то й будь-яких форм українського національного життя.

У перші роки незалежності України були досягнуті певні успіхи в утвердженні української мови як державної. Розширилась сфера її вжитку в установах та організаціях, в освіті, в науці; з'явилося більше україномовної преси й книжок; у закладах вищої освіти був впроваджений обов'язковий іспит з української мови й обов'язковий курс ділового українського мовлення, обов'язковим стало ЗНО з української мови. Проте, впровадження української мови як державної у публічній сфері не було до кінця послідовним і не супроводжувалось системними заходами.

Політика «відсутності мовної політики» в Україні, де позиції своєї мови і культури ослаблені внаслідок тривалого періоду дискримінації, спричинила домінування російської мови в мовно-культурному та мовно-інформаційному просторі України, перетворила мову на суржик, на мішанину українських та російських слів, кальок, необґрунтоване вживання іншомовних слів, коли їм є цілком повноцінні відповідники в українській мові.

Засилля в мовно-інформаційному просторі як України, так і нашої територіальної громади іншомовної продукції призвело не лише до різкого скорочення українського мовного простору, але й призводить до руйнації способу мислення та деформації ментальності громадян України, прищеплення їм чужих стереотипів, навіювання почуття меншовартості. Усі ці чинники ще раз підтверджують гостру необхідність ефективної мовної політики як на рівні держави, так і на рівні місцевого самоврядування.

У зв'язку з військовою агресією з боку російської федерації і використанням нею «мовного питання» як одного з інструментів своєї геополітичної експансії загроза українській мові рівнозначна загрозі національній безпеці України, існуванню української нації та її держави. Без повноцінного функціонування української мови в усіх ділянках публічного життя суспільства на всій території України українській нації загрожує втрата статусу та ролі титульної і державотворчої нації, що є рівнозначним загрозі зникнення Української держави з політичної карти світу. І зафіксовані факти лінгвоциду української мови, яких тільки після повномасштабного вторгнення

Російської Федерації в Україну 24 лютого 2022 р. вже налічується сотні, є беззаперечним цьому свідченням.

Таким чином, лише закріплення на законодавчому рівні державного статусу української мови та обов'язкових сфер її застосування недостатньо для забезпечення її повноцінного функціонування в усіх сферах суспільного життя, а також задоволення попиту на українську мову та україномовний культурний продукт серед населення. Для зміцнення мовно-культурної єдності, усунення суперечностей мовної ідентичності та мовних практик українців, розширення суспільно-комунікативних функцій державної мови та формування цілісного мовно-культурного простору необхідне застосування ефективних підходів та інструментів.

У Гатненській територіальній громаді є потреба в подальшій активізації цілеспрямованої роботи щодо забезпечення належного використання державної мови у місцевому самоврядуванні, освіті, культурі, торгівлі, у громадському транспорті, рекламі, засобах масової інформації тощо.

Заходи Програми передбачають передусім підтримку й розвиток чинних громадських та освітянських ініціатив. Реалізація заходів Програми, які передбачають популяризацію української мови, культури та історичної пам'яті української нації через найширший спектр просвітницьких, культурних, освітніх та інформаційних заходів, сприятиме зміцненню україномовного національно-патріотичного середовища на рівні нашої громади.

3. Мета та завдання Програми

Метою Програми є створення оптимальних умов для реалізації конституційних гарантій на вільне функціонування української мови, створення домінантного україномовного простору у Гатненській територіальній громаді, виховання любові, поваги, шанобливого ставлення до української мови, культури, дотримання норм законів України щодо забезпечення культурно-мовних прав громадян.

Основними завданнями Програми є:

- зміцнення статусу української мови як державної;
- забезпечення використання української мови в усіх сферах суспільного життя;
- посилення функції державної мови як об'єднуючого і консолідуючого чинника в суспільстві, засобу зміцнення державної єдності України;
- створення необхідних умов для утвердження української мови, набуття нею рис престижності, перспективності та авторитетності;
- визначення та здійснення заходів для стимулювання глибокого вивчення української мови;
- сприяння поширенню у соціальних мережах матеріалів, які пропагують кращі досягнення української культури та історії.

4. Очікувані результати

Виконання Програми забезпечить:

- практичну реалізацію статті 10 Конституції України щодо всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя;
- підтримку представників освітніх, мистецьких колективів, громадських об'єднань, талановитих місцевих літераторів, які сприяють розвитку української мови, культури, історичної свідомості;
- розширення функціонування української мови в органах місцевого самоврядування, закладах, установах, організаціях незалежно від форми власності, в побуті, торгівлі, культурі та освіті;
- сприяння пропагуванню серед населення кращих зразків творчої спадщини діячів культури України.

5. Обсяги та джерела фінансування Програми

Фінансування Програми планується за рахунок коштів бюджету громади, виходячи з його реальних можливостей та пріоритетів. Можливе залучення благодійних внесків та інших джерел надходжень, не заборонених законодавством.

6. Заходи Програми

№ з/п	Перелік заходів Програми	Строк виконання (роки)	Виконавці
1. Моніторингові дослідження та контроль за розвитком і функціонуванням української мови			
1.1.	Проведення моніторингу функціонування української мови в різних сферах життя територіальної громади	2024-2027	Загальний відділ організаційної та кадрової роботи Гатненської сільської ради, Управління освіти та відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
1.2.	Здійснення контролю за дотриманням мовного законодавства при веденні ділової документації структурними підрозділами сільської ради	2024-2027	Загальний відділ організаційної та кадрової роботи Гатненської сільської ради

1.3.	Сприяння проведенню щорічних навчань із ділової української мови працівників сільської ради	2024-2027	Загальний відділ організаційної та кадрової роботи Гатненської сільської ради
1.4.	Дотримання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» щодо назв юридичних осіб суб'єктів підприємницької діяльності	2024-2027	Постійна депутатська комісія з питань підприємницької діяльності, промислової політики, торгівлі, реклами, благоустрою, транспорту та зв'язку
1.5.	Проведення моніторингу стану мережі українознавчих, народознавчих музеїв та етнографічних кімнат у закладах освіти та культури	2024-2025	Управління освіти Гатненської сільської ради, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
1.6.	Забезпечення контролю за дотриманням мовного режиму в освітньому процесі	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради
1.7.	Забезпечення контролю за дотриманням вимог мовного законодавства під час розміщення зовнішньої реклами	2024-2027	Постійна депутатська комісія з питань підприємницької діяльності, промислової політики, торгівлі, реклами, благоустрою, транспорту та зв'язку
1.8.	Здійснення контролю за виконанням Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» під час реалізації товарів та надання послуг об'єктами торгівлі та сфери послуг, закладами ресторанного господарства	2024-2027	Постійна депутатська комісія з питань підприємницької діяльності, промислової політики, торгівлі, реклами, благоустрою, транспорту та зв'язку
1.9.	Забезпечення виконання вимог нормативно-правових актів щодо функціонування державної мови під час проведення культурно-масових, туристичних, спортивно-масових, освітніх та молодіжних заходів	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради, КП «Спортивна громада», заклади освіти Гатненської ТГ

1.10	Розміщення соціальної реклами «Говори українською» на рекламних носіях	2024-2027	Відділ земельних відносин, містобудування та архітектури
------	--	-----------	--

2. Доступ учнівської та студентської молоді до якісної мовної освіти

2.1.	Залучення обдарованої молоді до творчо-пошукової та науково-дослідницької роботи з української мови і літератури	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади загальної середньої освіти Гатненської ТГ
2.2.	Участь учнівської молоді в олімпіадах з української мови та літератури і в роботі МАН (наукове відділення літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства, секції: «Українська література», «Фольклористика», «Мистецтвознавство», «Літературна творчість»; наукове відділення мовознавства, секція «Українська мова»)	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади загальної середньої освіти Гатненської ТГ
2.3.	Впровадження в освітній процес різноманітних форм проведення заходів україномовного спрямування (конференції, тренінги, філологічні зібрання, майстер-класи, вебінари, проекти, семінари, засідання за круглим столом, форуми)	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади загальної середньої освіти Гатненської ТГ
2.4.	Участь учнівської молоді закладів освіти у міжнародних, всеукраїнських, регіональних проектах, акціях, конкурсах, фестивалях з української мови	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади загальної середньої освіти Гатненської ТГ
2.5.	Проведення семінарів, практикумів, майстер-класів з питань підвищення якості викладання української мови в закладах освіти	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади загальної середньої освіти Гатненської ТГ

2.6.	Організація та проведення різноманітних тематичних заходів, присвячених пам'ятним датам, видатним особистостям	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади освіти Гатненської ТГ, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
2.7.	Організація та проведення в закладах освіти заходів до Дня української писемності і мови	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади освіти Гатненської ТГ, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
2.8.	Проведення 27 жовтня, у День української писемності і мови, Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності в кожному закладі освіти громади	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади загальної середньої освіти Гатненської ТГ
2.9.	Організація та проведення конкурсу тематичних відеороликів серед учнів/ вихованців закладів освіти на найкращу відеопоезію; створення відеороликів та фільмів про творчість митців художнього слова та застосування їх на заняттях з української літератури або під час проведення виховних заходів	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади освіти Гатненської ТГ, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
2.10.	Організація творчих вечорів, зустрічей учнів та педагогічних працівників з письменниками, журналістами, мовознавцями, творчими колективами, які популяризують українську мову та культуру	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади загальної середньої освіти Гатненської ТГ, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради

3. Формування цілісного національного інформаційно-культурного простору

3.1.	Неухильне дотримання мовного законодавства під час проведення конкурсів щодо вступу на службу до органів місцевого самоврядування	2024-2027	Загальний відділ організаційної та кадрової роботи Гатненської сільської ради, постійна комісія з питань регламенту, депутатської етики, організації діяльності ради, взаємодії з органами місцевого самоврядування, духовності та історії
3.2.	Організація та проведення освітніх та культурних заходів, націлених на піднесення престижу української мови	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади освіти, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
3.3.	Забезпечення співпраці закладів освіти громади з соціальними інститутами, волонтерськими та громадськими організаціями з питань популяризації та поширення української мови	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади освіти Гатненської ТГ, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
3.4.	Широке висвітлення ходу реалізації Програми на офіційному сайті сільської ради та в соціальних мережах	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради, постійна комісія з питань законності, правопорядку, боротьби з корупцією, регуляторної політики, свободи слова, захисту прав і законних інтересів громадян та взаємодії із засобами масової інформації

4. Популяризація українського національного мистецтва, народних звичаїв та обрядів

4.1.	Розвиток мережі українознавчих, народознавчих музеїв у закладах освіти і культури	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади освіти, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
4.2.	Створення умов для популяризації української мови засобами сучасного мистецтва через роботу клубів, будинків культури, фольклорних ансамблів	2024-2027	Відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
4.3.	Проведення літературних вечорниць до днів народження відомих поетів та літераторів	2024-2027	Відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради; заклади освіти
4.4.	Проведення концертних програм, лекцій з метою популяризації українського музичного мистецтва в закладах освіти громади самодіяльними колективами	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади освіти, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради

5. Формування україномовного національно-патріотичного середовища

5.1.	Проведення заходів щодо популяризації ювілейних дат видатних українських письменників, митців, мовознавців та інших видатних діячів української літератури та культури	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади освіти, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
5.2.	Популяризація пісенної української творчості через проведення творчих звітів художніх колективів громади, оглядів-конкурсів художньої самодіяльності	2024-2027	Відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради

5.3.	Поповнення фондів шкільних та сільських бібліотек україномовною літературою: словниками, довідниками, фаховою періодикою, підручниками, науковою та художньою літературою	2024-2027	Управління освіти Гатненської сільської ради, заклади освіти, відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради, бібліотеки Гатненської сільської ради
5.4.	Проведення літературних зустрічей та презентацій творів українських сучасних авторів	2024-2027	Відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
5.5.	Проведення циклу літературних акцій до дня рідної мови та дня української писемності та мови «Рідна мова – національна ознака культури»	2024-2027	Заклади освіти; відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради
5.6.	Створення електронного каталогу текстових видань з фондів публічної бібліотеки	2024-2027	Відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради, бібліотеки Гатненської сільської ради
5.7.	Проведення конкурсів «Лідер читання», «Книгоманія»	2024-2027	Заклади освіти; відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради, бібліотеки Гатненської сільської ради
5.8.	Забезпечення створення відеосюжетів із підвищення культури мовлення, поширення знань з історії походження і розвитку української мови, з історії України та Гатненської територіальної громади	2024-2027	Відділ культури, туризму та інформаційної політики Гатненської сільської ради

Сільський голова

Олександр ПАЛАМАРЧУК